

Utrata słuchu może mieć wpływ na naukę mówienia i rozwój umiejętności językowych.

Pierwsze kilka lat życia ma największe znaczenie w rozwijaniu umiejętności językowych. Opóźnienie w rozwoju umiejętności językowych może prowadzić do problemów zachowawczych i emocjonalnych, a później, do problemów w nauce szkolnej.

Jeśli trudności słuchowe zostaną wcześnie wykryte, jest więcej czasu na wykorzystanie wszelkich możliwych usług. Większość dzieci głuchych i słabo słyszących, u których wcześniej wykryto utratę słuchu i które otrzymują potrzebną im pomoc, będzie miało takie same szanse rozwoju umiejętności językowych jak inne dzieci w ich wieku.

Bądźmy wyczuleni na objawy utraty słuchu

Należy pilnie zwracać uwagę na naukę mówienia i umiejętności językowe dziecka, gdyż trudności rozwoju języka mogą być objawem tracenia słuchu. Opis etapów rozwoju w zależności od wieku dziecka podany w niniejszej broszurce, wskaże Państwu na co należy zwracać uwagę.

Rejonowe Programy Słuchu dla Niemowląt

Usługi Ontaryjskiego Programu dla Niemowląt sprawowane są w biurach rejonowych.

W celu uzyskania informacji dotyczących kontaktów odwiedź www.ontario.ca/Infanthearing.

To order by phone:
1-800-668-9938
TTY: 1-800-268-7095

Or visit: www.serviceontario.ca/publications
Publication # 019616

Learn more: www.ontario.ca/children

Nov/2014 © Queen's Printer for Ontario

POLISH

Program Słuchu dla Noworodków (Infant Hearing Program)

Program Słuchu dla Noworodków

Należy monitorować słuch dziecka. Co to znaczy?

Dziecko Państwa przeszło test przesiewowy, ale powinno ono być nadal monitorowane, gdy będzie nieco starsze. W odpowiednim czasie skontaktuje się z Państwem przedstawiciel Dziecięcego Programu Słuchu.

Ważne jest aby monitorować słuch dziecka Państwa, gdyż istnieje niewielkie prawdopodobieństwo, że z czasem może ono stracić słuch. Jeśli dziecko zacznie tracić słuch, należy to wykryć jak najszybciej.

Dziecko przeszło test przesiewowy ale istnieje pewne ryzyko

Etapy rozwoju

Poniższe „kamienie milowe” przedstawiają niektóre umiejętności określające postępy dziecka gdy uczy się ono porozumiewać. Podane są również sugestie co rodzice mogą robić, aby pomóc w rozwinięciu sprawności mowy i umiejętności języka. Jeśli dziecko Państwa nie osiąga tych kamieni milowych, prosimy skontaktować się z lokalnym programem nauki mowy i języka.

W wieku 6 miesięcy

- zwraca się w kierunku źródła dźwięku
- niespodziewany silny hałas przestrasza je
- wydaje różne dźwięki, w zależności od potrzeb – jestem głodny, jestem zmęczone
- obserwuje twarz mówiącego
- uśmiecha się i śmieje się w odpowiedzi na uśmiech i śmiech
- imituje odgłos kaszlu lub inne dźwięki – *aaa, buu, eee*

W wieku 12 miesięcy

- wykonuje proste jedno-stopniowe polecenia – “usiądź”
- patrzy przez cały pokój na wskazane rzeczy
- używa trzy lub więcej słów
- używa gesty w celu porozumiewania się – macha na “do widzenia”, potrząsa głową na “nie”
- zwraca na siebie uwagę przy pomocy dźwięków, gestów i wskazywania, patrząc w oczy
- przynosi zabawki, żeby je pokazać
- “popisuje się” aby zwrócić na siebie uwagę i być pochwalone
- łączy różne dźwięki jakby mówiło - *abada baduh abee*
- okazuje zainteresowanie prostymi obrazkami w książce

W wieku 24 miesięcy

- wykonuje dwustopniowe polecenia – “Idź poszukaj misia i pokaż go babci”
- używa 100 lub więcej słów
- używa co najmniej dwa zaimki – “ty”, “ja”, “moje”
- konsekwentnie łączy dwa do czterech słów w krótkie wyrażenia – “Tata czapka”, “samochód jedzie na ulicy”
- lubi być z innymi dziećmi
- zaczyna przynosić zabawki rówieśnikom oraz naśladuje słowa i zachowanie innych dzieci
- ludzie mogą zrozumieć jego słowa w 50 do 60 procentach
- z łatwością i bez wysiłku wymawia słowa i dźwięki
- trzyma książkę w dobrą stronę i przewraca kartki
- „czyta” swoim zabawkom
- maże kredkami

Niemowlęta lubią, gdy:

- schylać się do ich poziomu, aby mogły zobaczyć twarz. Daje im to do zrozumienia, że jest się zainteresowanym tym co one robią czy mówią. Ułatwia to nawiązanie z nimi kontaktu.
- powtarzać dźwięki jakie one wydają. Niemowlęta lubią wydawać różne dźwięki i cieszą się jak się je wielokrotnie naśladuje.
- śpiewać do nich i śmiać się, zwłaszcza podczas karmienia, kąpania i przewijania. Należy pamiętać, aby do nich cały dzień mówić, o tym co się robi czy widzi – “Mamusia wkłada płaszcz”, albo “To jest duży samochód”.
- nazywać rzeczy na które one patrzą lub którymi się bawią. Niemowlęta są zainteresowane odkrywaniem świata i uczeniem się nowych rzeczy, i chcą usłyszeć jak rzeczy się nazywają.

W wieku 9 miesięcy

- reaguje na swoje imię
- reaguje na dzwonek telefonu i pukanie do drzwi
- rozumie gdy mu powiedzieć „nie”
- osiąga to czego chce poprzez gesty, np. wyciąga ręce aby je podnieść
- uczestniczy we wspólnych zabawach, np. w chowanego
- lubi być wśród ludzi
- gaworzy i powtarza dźwięki - *babababa, dadadada*

W wieku 18 miesięcy

- rozumie koncept pojęć „wewnątrz” i „zewnątrz” oraz „włączone” i „wyłączone”
- gdy je zapytać, wskazuje na poszczególne części ciała
- używa co najmniej 20 słów
- odpowiada słowami lub gestami na proste pytania – “Gdzie jest miś?”, “Co to jest?”
- bawi się na niby zabawkami – daje misiowi pić
- wymawia co najmniej cztery różne spółgłoski – *b, n, d, g, w, h*
- lubi aby mu czytać i oglądać z nim proste książki
- wskazuje obrazki palcem

W wieku 30 miesięcy

- rozumie pojęcie wielkości (duże/małe) i ilości (trochę, dużo, więcej)
- używa niektórych form gramatycznych używanych przez dorosłych - “dwa jabłka”, “ptak lata”, “skoczyłem”
- używa ponad 350 słów
- używa słowa określające akcję – biegać, rozlać, upaść
- zaczyna na krótko uczestniczyć w kolejce z innymi dziećmi, zarówno w używaniu zabawek jak i w mówieniu
- okazuje zmartwienie gdy inne dziecko zrobi sobie krzywdę lub jest smutne
- łączy kilka czynności w zabawie – karmi lalkę i kładzie ją spać, ładuje klocki na pociąg, poczym odjeżdża pociągiem i rozładowuje pociąg
- większości słów wymawia od początku z dźwiękiem
- składa słowa dwu – lub trój sylabowe – “ba-na-ny”, “kom-pu-ter”, “trak-tor”
- rozpoznaje znajome szyldy i napisy - znak stopu
- pamięta i rozumie znane opowiadania

Dzieci raczkujące lubią, gdy:

- pozwolić im dotknąć i potrzymać książkę, gdy pokazuje się im i nazywa rzeczy na obrazku.
- używasz właściwych słów zamiast mowy dziecięcej- “daj mi” zamiast “da da”, “woda” zamiast “wawa”
- poświęcić im trochę czasu aby wysłuchać co mówią – chcą one aby rodzice usłyszeli wszystkie nowe dźwięki jakich się nauczyli, nowe słowa i pomysły.
- dawać im proste polecenia do wykonania – “Idź poszukaj swoich czerwonych butów”
- używać wiele różnych słów, mówiąc do nich – słowa o przeciwnym znaczeniu jak, “do góry – na dół”, “do środka – na zewnątrz”, słowa oznaczające czynność, jak “bieganie”, “chlapanie” oraz przymiotniki opisujące rzeczy, jak “wesoły”, “duży”, “mały”, “czysty”, “brudny”.
- zachęcać je do zabawy z innymi dziećmi – w bibliotece, na placu zabaw, w parku.